

POSTANOWIENIE

Dnia 10 listopada 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Wesołowski

w sprawie dyscyplinarnej sędziego Sądu Rejonowego w W.- B. S.,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej
w dniu 10 listopada 2022 r.
na skutek wniosku obrońcy sędziego Sądu Rejonowego w W.- B. S.

odrzuca wniosek

UZASADNIENIE

Na wstępie stwierdzić należy, że pojęcie „rozpoznania” wniosku, o którym mowa w art. 29 § 15 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1904, z 2022 r. poz. 480, 1259; dalej powoływanej jako uSN), ogranicza się jedynie do jego rozpoznania merytorycznego i nie może być utożsamiane z badaniem wymogów formalnych wniosku. Za taką interpretacją przemawiają dyrektywy wykładni językowej, systemowej i funkcjonalnej. W języku prawniczym pojęciu „rozpoznać” nadaje się znaczenie „zbadać sprawę”. Tymczasem ilekroć ustawodawca odwołuje się do pojęcia „sprawa”, zawsze nawiązuje do jej *meritum*. Przykładowo, Kodeks postępowania cywilnego stanowi o wdaniu się w spór lub złożeniu wyjaśnień co do istoty sprawy, np. w art. 25 § 2, art. 202, art. 221, o odpowiedzialności co do istoty sprawy - w art. 105 § 2, o orzekaniu (rozstrzyganiu, wyrokowaniu) co do istoty sprawy - w art. 386 § 1 i 4, art. 477¹⁴ § 2 i 3, art. 518, art. 519¹ § 1, art. 521, art. 523, art. 524 § 1, art. 576 § 1

k.p.c., o środku zaskarżenia co do istoty sprawy - w art. 394 § 1 pkt 6 k.p.c. Również w Kodeksie postępowania karnego zwrot „rozpoznanie sprawy” odnosi się do zbadania materialnej podstawy sprawy. Taki wniosek wynika np. z art. 31 § 1, 81 § 2 i 4, 232a § 2, art. 329 § 1 k.p.k., czy art. 452 § 3 k.p.k., w treści których mowa o sędzie powołanym do rozpoznania sprawy.

Także sama systematyka art. 29 uSN nakazuje rozróżnić „rozpoznanie” wniosku od badania jego formalnej dopuszczalności. Rozpoznanie może nastąpić tylko w przypadku wniosku spełniającego wymogi formalne, wniesionego w terminie i dopuszczalnego z mocy prawa. Stwierdzenie w art. 29 § 15 uSN, że „Sąd Najwyższy rozpoznaje wniosek” odnosi się zatem do wniosku spełniającego powyższe wymogi. Ponadto, za rozróżnieniem rozpoznania wniosku od badania jego prawnej dopuszczalności przemawiają rodzaje decyzji procesowych, wskazane w treści art. 29 uSN. W pierwszym przypadku jest to oddalenie wniosku (art. 29 § 17 ustawy o SN), jeżeli jest on bezzasadny, albo jego uwzględnienie (art. 29 § 18 ustawy o SN), w drugim zaś – odrzucenie wniosku, gdy nie spełnia on wymogów formalnych, został złożony po upływie terminu albo jest z innych przyczyn niedopuszczalny (art. 29 § 10 ustawy o SN).

Ustawa o SN nie określa organu bądź składu Sądu Najwyższego przeprowadzającego badanie formalne ww. wniosku. Skoro nie jest to rozpoznanie sprawy, nie ma tu zastosowania art. 29 § 15 uSN, stanowiący o składzie 5 sędziów. Kwestia winna zatem być rozstrzygnięta w oparciu o stosowne przepisy, do których odsyła art. 29 § 24 uSN, stanowiąc że „w sprawach nieuregulowanych w ustawie do postępowania toczącego się na skutek wniosku oraz postępowania odwoławczego stosuje się odpowiednio przepisy o zażaleniu obowiązujące w postępowaniu, którego wniosek dotyczy”.

W sprawach dyscyplinarnych dotyczących sędziów sądów powszechnych zastosowanie znajdują w tym zakresie stosowne przepisy Kodeksu postępowania karnego (art. 128 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych, t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2072, zm. z 2021 r. poz. 1080, 1236, z 2022 r. poz. 655, 1259, 1933, dalej jako uPusp). Odpowiednio stosowanymi przepisami o zażaleniu są zatem przepisy zawarte w Kodeksie postępowania karnego, tj. Rozdział 48 Przepisy ogólne oraz Rozdział 50 Zażalenie i sprzeciw.

Wynika z nich, że badanie formalne środka odwoławczego (w tym także zażalenia) dokonuje prezes pierwszej instancji (oraz przewodniczący wydziału lub upoważniony sędzia - art. 93 § 2 k.p.k.). W przypadku uznania, że środek odwoławczy został wniesiony po terminie lub przez osobę nieuprawnioną albo jest niedopuszczalny z mocy ustawy, następuje odmowa jego przyjęcia. Następuje to po negatywnej weryfikacji warunków skutecznego wniesienia środka odwoławczego i jest podejmowana w formie zarządzenia (art. 429 k.p.k.). Na zarządzenie odmawiające przyjęcia środka odwoławczego przysługuje zażalenie do sądu odwoławczego (art. 429 § 2 k.p.k.).

W świetle powyższego nie powinna budzić wątpliwości możliwość badania formalnych wymogów wniosku jednoosobowo przez sędziego sprawozdawcę. Oprócz argumentów wyżej przytoczonych, przemawiają za tym także względy ekonomiki procesowej.

Odpowiednie tylko stosowanie przepisów k.p.k. nakazuje jednocześnie wprowadzenie pewnych modyfikacji co do rodzaju decyzji procesowej oraz jej postaci. W razie niespełnienia wymogów wniosku z art. 29 § 9 uSN orzec należy o odrzuceniu tego wniosku, zgodnie z art. 29 § 10 uSN (a nie o odmowie jego przyjęcia, jak stanowi art. 429 § 1 k.p.k.). Również co do postaci orzeczenia bardziej adekwatna wydaje się postać postanowienia, jako odnosząca się do wniosku jako takiego, a nie postać zarządzenia.

Przechodząc do oceny zachowania formalnych wymogów wniosku, należy przypomnieć, że dopuszczenie badania spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego lub sędziego delegowanego do pełnienia czynności sędziowskich w Sądzie Najwyższym wymogów niezawisłości i bezstronności zostało wprowadzone ustawą z dnia 9 czerwca 2022 r. o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2022, poz.1259). Na podstawie tej ustawy uległ zmianie m.in. art. 29 uSN, w ramach którego wprowadzono przesłanki złożenia wniosku w zakresie badania wymogów niezawisłości i bezstronności oraz określono tryb procedowania.

Zgodnie z art. 29 § 5 uSN dopuszczalne jest badanie spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego lub sędziego delegowanego do pełnienia czynności sędziowskich w Sądzie Najwyższym wymogów niezawisłości i bezstronności

z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących jego powołaniu i jego postępowania po powołaniu, na wniosek strony lub uczestnika postępowania przed Sądem Najwyższym, jeżeli w okolicznościach danej sprawy może to doprowadzić do naruszenia standardu niezawisłości lub bezstronności, mającego wpływ na wynik sprawy z uwzględnieniem okoliczności dotyczących uprawnionego oraz charakteru sprawy.

Wniosek o stwierdzenie ww. przesłanek powinien być złożony wobec sędziego Sądu Najwyższego lub sędziego delegowanego do pełnienia czynności sędziowskich w Sądzie Najwyższym wyznaczonego do składu rozpoznającego: środek zaskarżenia, sprawę dyscyplinarną, sprawę o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej lub tymczasowe aresztowanie sędziów, asesorów sądowych, prokuratorów i asesorów prokuratury, sprawę z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych dotyczącą sędziego Sądu Najwyższego oraz sprawę z zakresu przeniesienia sędziego Sądu Najwyższego w stan spoczynku (art. 29 § 6 uSN). Poza tym, wniosek z art. 29 § 5 uSN powinien zostać złożony w terminie tygodnia od dnia zawiadomienia uprawnionego do złożenia wniosku o składzie rozpoznającym sprawę.

Wniosek, o którym mowa powinien spełniać wymogi, o których mowa w art. 29 § 9 uSN, tj. wymogi przewidziane dla pisma procesowego, a także zawierać żądanie stwierdzenia, że w danej sprawie zachodzą przesłanki, o których mowa w art. 29 § 5 uSN oraz powoływać okoliczności uzasadniające żądanie wraz z dowodami na ich poparcie. Niespełnienie wskazanych wymogów formalnych skutkuje odrzuceniem wniosku z art. 29 § 5 uSN bez wezwania do usunięcia braków formalnych. Odrzuceniu podlega również wniosek złożony po upływie terminu albo z innych przyczyn niedopuszczalny (np. wniesiony przez podmiot inny niż wynika to z art. 29 § 7 uSN).

W okolicznościach niniejszej sprawy, w ocenie Sądu Najwyższego, wniosek obrońcy sędziego Sądu Rejonowego w.- B. S., o zbadanie spełnienia przez sędziego SN Pawła Grzegorzczaka wymogów niezawisłości i bezstronności, który wpłynął do Sądu Najwyższego, nie spełnia ww. wymogów formalnych. Wniosek ten w istocie jest nie wnioskiem, o którym mowa w art. 29 § 5 uSN, a stanowi jego pozór. Dotyczy on bowiem nie tyle osoby sędziego Sądu Najwyższego Pawła

Grzegorzcyka, a sposobu “nominowania” sędziów w skład Izby Odpowiedzialności Zawodowej Sądu Najwyższego. Zawiera zarzuty o ustrojowym charakterze, niemieszczące się w zakresie badania, o którym mowa w art. 29 § 4 – 25 uSN. Wnioskodawca wyraża pogląd, że “Izba Odpowiedzialności Zawodowej Sądu Najwyższego, która rozpoznaje sprawę sędzi w stanie spoczynku Pani B.S. (uprzednio Izba Dyscyplinarna Sądu Najwyższego w kształcie ustanowionym po 2017 r.) nie była i nie jest niezależnym i bezstronnym “sądem ustanowionym ustawą” i dalsze procedowanie w tej sprawie (...) stanowi naruszenie artykułu 6 ust. 1 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka I Podstawowych Wolnościach”. O rzeczywistej treści wniosku świadczy też zapowiedź składania kolejnych wniosków, dotyczących innych sędziów, wyznaczonych do rozpoznawania sprawy. Kwestionowanie sposobu ustanowienia Izby Odpowiedzialności Zawodowej Sądu Najwyższego oraz powołania czy wyznaczenia sędziów orzekających w tej Izbie czyni wniosek niedopuszczalnym.

W odniesieniu do osoby sędziego Sądu Najwyższego Pawła Grzegorzcyka wnioskodawca wskazuje jedynie na “wadliwość powołania sędziów przez zreformowaną KRS, która nie posiada atrybutu niezależności od władzy ustawodawczej i wykonawczej, a co w konsekwencji odnosi się także do wadliwości powołania składu Izby, w tym osoby SSN Pana Pawła Grzegorzcyka powołanego na sędziego SN z rekomendacji KRS w obecnym składzie”. Niezależnie od oceny prawdziwości tego twierdzenia, która nie mieści się w zakresie badania wymogów formalnych wniosku, należy podkreślić, że zgodnie z art. 29 § 4 uSN okoliczności towarzyszące powołaniu sędziego Sądu Najwyższego nie mogą stanowić wyłącznej podstawy do podważenia orzeczenia wydanego z udziałem tego sędziego lub kwestionowania jego niezawisłości i bezstronności. Badany wniosek nie wskazuje na żadne inne okoliczności dotyczące sędziego Sądu Najwyższego Pawła Grzegorzcyka, w szczególności odnoszące się do jego postępowania po powołaniu. Poza przytoczonym stwierdzeniem, które w ocenie składającego wniosek uzasadniają żądanie, wniosek nie zawiera żadnych dowodów na jego poparcie. Wniosek nie określa też, jak w okolicznościach konkretnej sprawy ewentualne naruszenie standardu niezawisłości lub bezstronności mogłoby wpływać na jej wynik. Tymczasem są to elementy konstrukcyjne i zarazem konstytutywne wniosku

z art. 29 § uSN, których brak, stosownie do treści art. 29 § 9 pkt 1 i 2 uSN w zw. z art. 29 § 10 zd. 1 uSN powoduje konieczność odrzuceniu wniosku przez sąd, bez wezwania strony do usunięcia braków formalnych.

Niezależnie od tego, wnosząc o zbadanie spełnienia przez sędziego SN Pawła Grzegorzczaka wymogów niezawisłości i bezstronności w oparciu o przytoczone okoliczności, dotyczące wyłącznie jego powołania, autor wniosku dąży do naruszenia zakazu z art. 29 § 3 uSN, w myśl którego niedopuszczalne jest ustalanie lub ocena przez Sąd Najwyższy lub inny organ władzy zgodności z prawem powołania sędziego lub wynikającego z tego powołania uprawnienia do wykonywania zadań z zakresu wymiaru sprawiedliwości. Z tego także względu wniosek jest niedopuszczalny.

Dlatego Sąd Najwyższy, na podstawie art. 29 § 9 pkt 1 i 2, art. 29 § 10 zd. 1 i art. 29 § 4 uSN w zw. z art. 429 § 1, 93 § 1, 98 § 1 i art. 30 § 1 i 2 *in principio* k.p.k. w zw. z art. 128 uPusp orzekł jak w sentencji postanowienia.

[as]